

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิชัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาการใช้ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. เชิงปริมาณ

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ใน ๑๘ ชุมชนจำนวน ๑๒,๙๔๕ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโรยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕.๕% และความคลาดเคลื่อน^๑ ๕% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๘

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (allowable error ๐.๐๕)

วิธีทำ
$$n = \frac{12,945}{1 + 12,945 (0.05)^2}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 388$ คน

๒.๑) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชาชนตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน

๒.๒) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเทียบสัดส่วน (Proportional Multi-Stage Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

๑. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการจับกลุ่มตามพื้นที่เขตหมู่บ้าน

๒. คำนวณการเทียบสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่าง

๓. ทำการสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic sampling) โดยวิธีการนับเรียงตามลำดับความถี่ (เลขคี่) ของเลขที่บ้าน

^๑ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔๖.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	รายชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บ้านสันคะยอม	๙๖๑	๒๙
๒	บ้านหนองบัว	๘๐๖	๒๔
๓	บ้านป่าตึงงาม	๒๗๓	๘
๔	บ้านหลุก	๒,๐๙๑	๖๓
๕	บ้านหนองปลาขอ	๓๗๑	๑๑
๖	บ้านสันป่าสัก	๑,๑๖๖	๓๕
๗	บ้านน้ำพุ	๗๐๐	๒๑
๘	บ้านห้วยม้าโค้ง	๖๐๓	๑๘
๙	บ้านกอเปา	๖๑๕	๑๘
๑๐	บ้านหนองหลุม	๓๔๔	๑๐
๑๑	บ้านหนองท่า	๖๑๓	๑๘
๑๒	บ้านสันหลวง	๓๔๔	๑๐
๑๓	บ้านหนองซิว	๖๖๕	๒๐
๑๔	บ้านหนองไซ	๗๔๔	๒๒
๑๕	บ้านน้ำบ่อเหลียง	๘๘๑	๒๖
๑๖	บ้านทรายทอง	๕๒๖	๑๖
๑๗	บ้านใหม่ร่องเกลบ	๖๓๘	๑๙
๑๘	บ้านใหม่จตุจักร	๖๐๔	๑๘
รวม		๑๒,๙๔๕	๓๘๘

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๑๐ รูป/คน ประกอบด้วย

๑. พระมหาพุฒพัฒน์ นิกกสาโว เจ้าอาวาสวัดป่าตึงงาม หมู่ 3 ตำบลป่าสัก
๒. นายยวงคำ กันใจศักดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
๓. นายเกษม บุญศิริ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก

๔. นายสมพล ศรีสวัสดิ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
๕. นายพันธ์ทวี ปานแก้ว	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
๖. นายพรรณนา มุลกลาง	กำนันตำบลป่าสัก
๗. นางสาวทิพย์วัลย์ มานะศักดิ์	นักบริหารงานทั่วไประดับ๗
๘. นายไสว แสงทอง	ประธานกองทุนหมู่บ้านสันคะยอม หมู่ที่ ๑
๙. นายปรีชา เล็ก	ประชาชนหมู่ที่ ๑ บ้านสันคะยอม
๑๐. นายถนัด อุตรัสัก	ประชาชนหมู่ที่ ๑ บ้านสันคะยอม

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทาง ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษาหลักการบริหารนิยธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสักมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละระดับมีความหมายดังต่อไปนี้

ระดับ ๕ หมายถึงการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึงการมีส่วนร่วมในระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึงการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึงการมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึงการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ
๒. เครื่องมือที่สร้างไว้หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอ
 ๑. พระครูไพศาลธรรมนุสิฐ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒. นายไพรินทร์ ณ วันนา รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๓. นายเสน่ห์ ใจสิทธิ์ หัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
 ๔. นายประเด่น แบนปิง หัวหน้าสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๕. นายอาเดช อุปนันท์ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป รก. มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และ
ตรวจสอบของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์
(Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่าตั้งแต่ ๐.๖ - ๑.๐

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ ปรับปรุงแก้ไข
แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) แก่กลุ่มตัวอย่างของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)^๓
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๗๓

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริง
ในการวิจัยต่อไป

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน
ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวม
ข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

๑. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการจัดทำแผน
๒. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
๓. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับ
ผลประโยชน์
๔. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและ
ประเมินผล
๕. การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมมาในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสอบถามผู้วิจัยใช้เทคนิค

การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยเพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) นำแบบสอบถาม จำนวน 388 ชุด โดยกระจายไปตามกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและมอบให้ผู้นำหมู่บ้าน สมาชิกสภา พนักงาน ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างทั่วไป เพื่อช่วยดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บคืนภายใน ๒ สัปดาห์

๓) นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตร ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนด้วยตนเอง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๑) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๔) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของผู้ด้อยโอกาสในเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๕) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **มากที่สุด**

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **มาก**

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **ปานกลาง**

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **น้อย**

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **น้อยที่สุด**

๖) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๗) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถาม ปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๘) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)